

ΤΑ ΞΕΝΑ ΑΡΙΣΤΟΥΡΓΗΜΑΤΑ

ΠΕΡΙΛΗΨΙΣ ΤΩΝ ΠΡΟΗΓΟΥΜΕΝΩΝ. — Σ' ένα χωριό της Γαλλίας, μέσα σ' ένα μεγάλο, παμπάλαιο, άρχοντικό, ζή κατάληκτο μιά αλλόκοτη γρηγόρητρια, ή γρηγόρη Μαγκέ, ή Στρίγγλα, όπως τή λένε οι χωρικοί. Ή Μαγκέ είνε μυστηριώδης και άγρια. Όλοι τήν φοβούνται. Δέν μιλάει σέ κανένα. Ζή και μέσα παντέρμη, απ' τον καιρό που πέθανε μυστηριώδως ή πρώτη γυναίκα του κυρίου τής, μιά πεντάμορφη μικρούλα, τήν οποία ή Μαγκέ ελάτρευε. Και νά έσπευε που ό κύριος τής, ό κ. Έβρους ντ' Νορβέζι, τής γράσει νά έτοιμάσθ τó πατρικό του σπίτι, γιατί πρόκειται νά φτάσθ σ' αυτό με τή δεύτερη σύζυγό του, τήν πανέμορφη έπίσης Σουζέτ. Τó γράμμα αυτό άναστατώνει ή Στρίγγλα. Θά φτάσθ μιά άλλη γυναίκα, στο σπίτι που πέθανε ή πρώτη τής κυρία, ή λατρεία τής !... Άσπεε ζαναπατρεύτηκε ό κύριος τής ; Τή δεύτερη σύζυγό του, τήν Σουζέτ, ό κ. ντ' Νορβέζι τή γνώρισε και τήν έρωτεύθηκε σέ μιά λουτροπολι, που βρισκόταν με τήν ελεόβελγη τήν Ισομρίνα Άδελάν. Τήν παντρεύτηκε κατόπιν στο Παρίσι και ζούσαν ευτυχισμένοι, όταν άφαινα ή Σουζέτ του ζήτησε νά έπισκεφθόν τó πατρικό του σπίτι, στο χωριό.

(Συνέχεια έκ του προηγούμενου)

Προσποιόμουν πάντα τήν ταπεινή, μά μέσα μου—πάντα έπίσης—έφραζε ό θυμός κ' ή κακία... Μιά νύχτα, απ' τό παράθυρό μου, έβλεπα μιά θάρκα νά παλεύη με τά κύματα... Και θέλησα τή στιγμή εκείνη, νά ήμουν έγώ ή φουρτουναισμένη θάλασσα, για νά συντρίψω τή θάρκα εκείνη...

...Χρόνια πολλά πέρασαν έτσι... "Όλα τους δέμοια τό ένα με τάλλο... Μαθητρίες έφευγαν, καινούριες άλλες έρχόντουσαν... Τις κυρίες Νικόλες, τις διαδέχτηκαν στή διεύθυνση του Παρθενοναγωγείου ή κυρίες Άρνολδσον, άσχημες και ψηλότες γυνες. Κι' όλες με κακομεταχειριζόντουσαν τό ίδιο, γιατί ήμουν πιά άκουσμένη για μοχηρή...

...Μιά χρονιά, κατάντησα νά μείνω έγώ μονάχα ή παλαιότερη, στο σχολείο... Γιατί νά φύγω, άλλωστε; Πού νά πήγαινα; "Υπέρτρια κ' έδω, λωστρέτρια κ' άλλο... Ποιά ή διαφορά;... Μηπως κ' άλλο νά πήγαινα, τήν ίδια κοροϊδία δέν θά τραβούσα;... Κι' άλλο θά με φώναζαν, έπως με φώναζαν κ' έδω: «Ού, τί άσχημη που είνε, αυτή ή ψηλο-Μαγκέ!»... "Εμεινα, λοιπόν... Εύχαριστιόμουν νά με τυρανούν, για νά νοιώθω γλυκύτερη τήν έπιθυμία νά θλάττω... Είχα δείξει σκληρότητες, ή οποίες ήσαν πραγματικού θηρίου σκληρότητες... Άφου κατάντησα στο τέλος νά με φοβούνται όλοι... Τή νύχτα, όταν—σάν υπέρτρια που ήμουν—έμπαινα για καμιά δουλειά στους κοιτώνες τών οκτοφάρων, έκανα έπίτηδες πολύ θόρυβο, για νά τις τινάξω απ' τόν ύπνο τους... Κι' εκείνες τότε, φοβισμένες, μισοσηκωμένες, με κύταζαν με γλαρά μάτια, χωρίς νά τολμήσουν νά γελώσουν με τήν κομική σάν παπαγάλλο μύτη μου... "Ενοιωθα με ήδονή τότε, ότι με έτρεμαν, κι' ότι τό πέρασμά μου έκείνο θά τους χάριζε όνειρα έφιαλτικά!... Σωστός θραναβάδες!...

...Από καιρό, ένας πειρασμός με θασάνιζε κρυφά... Μιά απ' τις κυρίες Άρνολδσον, ή μεγαλύτερη, άγαπούσε τά στολίδια... Κι' ή μαθητριάς, για νά τήν καλοπιάσουν, τής έφεραν διαρκώς κάτι τέτοια δώρα... Είγε ένα ντουλάπι γεμάτο πειά, κι' όταν κλεινόταν μόνη στο δωμάτιό τής, εύχαριστιόταν νά τά καμαρώνη και νά τά τακτοποιή... Άπαράλλαχτη, σάν τó φυλάγιο με τόν θησαυρό του... Τότε, μ' έπιασε κ' έμένα ή κακία... Σκέφτηκα νά βάλω φωτιά στο ντουλάπι, για νά τής τά κάψω όλα... Όλα!... Ναι, θάβλαω φωτιά... Καθόλου δέν μ' ένοιωζε, άν έπιανε πυρκαϊά τό σπίτι όλόκληρο... Άρκει νά στερούσα τή γρηγόρη εκείνη απ' τήν εύχαρίστη νά θλέπη τά μικροστολίδια τής...

Η ΣΤΡΙΓΓΛΑ

ΤΟΥ ΚΑΤΟΥΛ ΜΑΝΤΕΣ

...Επί τρεις ήμέρες, δέν συλλογιζόμουν τίποτε άλλο, παρά μόνον τό σχέδιό μου... Περίμενα μιά κατάλληλη εύκαιρία... Και τέλος, μιά Κυριακή πρωί, κι' ενώ όλος ό κόσμος θρισκόταν στήν εκκλησία, έγώ άνέβηκα κρυφά στο δωμάτιό τής γρηγόρης... Όλες ή κλειδιώνιες ήσαν όμοιες στίς πόρτες... Άνοιξα εύκολα με ξένο κλειδί, γονάτισα μπρος στήν ντουλάπα με τά σπέρτα και με τό δαδί στα χέρια μου κ' ήμουν έτοιμη με τό ανάψω... Άκουσα όμως, κρότο πίσω μου... Με είχαν άκολουθήσει... Έστρεψα τό κεφάλι μου κ' είδα μιά μαθητριά νά με κυττάζει... Ήταν απ' τις νεοφερμένες, μικρούλα δώδεκα χρονών μ' αλς, και δέν μου είχε κάνει κακό άκόμα... Όμως έγώ, απ' τήν άρχή τήν είχα πάρει με κακό μάτι, γιατί ήταν πολύ πλούσια, πολύ όμορφη και πολύ φιλόβορσκη... Άμ... Μιά ύποκριτριά! Είλεγα μέσα μου πάντα... Και τή στιγμή αυτή, άν δέν ήταν στήν εκκλησία με τις άλλες, θά πη πώς ήταν άρρωστη...

...Τή ρώτησα άπότομα, δίχως νά σηκωθώ: —Τί ζητάς έδώ;... Δέν έβγαλε μιλά... Έτρεμε... Τή φόβιζα φριχτά... Κι' όστόσο, άν και φοβισμένη, με κύταζε με μάτια άγαθά και μελαγχολικά... Αυτό μ' έκανε νά είπω περισσότερο κακή... Είμαστε μόνες... Θά τήν έβερνα, όπως έβερνα κι' άλλες κρυφά, όταν δέν μ' έβλεπε κανένας άλλος... Έκανα νά σηκωθώ και νά τήν άρπάξω... Μά τρώμαζε περισσότερο απ' τόν άγριοιό μου, κι' έφυγε τρεχάτη...

...Δίστασα τότε νά βάλω φωτιά... Με είχαν δη πιά στο δωμάτιό τής κυρίας Άρνολδσον... Και μπορούσαν νά με καταγγέλλουν για τήν πυρκαϊά... Μά έλα πάλι, που κρατούσα στα χέρια μου τό δαδί και τά σπέρτα!... Ήταν θάρος ό πειρασμός και κοίμισε τούς φόβους μου...

...Άναμα λοιπόν, τή φωτιά κι' έφυγα κλείνοντας τήν πόρτα... Πήγα και κρύφτηκα ύστερα στο ύπόγειο... Απ' τό φεγγίτη του, είδα σέ λίγο νά τρέχουν ή κυρίες και τά κορίτσια απ' τήν εκκλησία στο κτίριο του σχολείου... Φώναζαν με τρόμο, και σήκωναν ψηλά τά χέρια τους... Ήταν φανερό, πώς έβλεπαν πιά κανινό και φλόγες!...

...Άκουσα και τή φωνή τής γρηγόρης Άρνολδσον, ή οποία λιποθυμούσε... Τόσο εύχαριστήθηκε τότε, ώστε θέλησα νά εορτάσω τόν θοήφθό μου... Έσκυβα, πήρα μιά μπουκάλια κρασί έλεκτικό, που είχαν στο ύπόγειο για τά έπισημα γεύματα κι' έσπασα τό λαμό τήν σόν τοίχο για νά τήν άνοίξω... Τή ρούφηξα όλόκληρη, κατόπιν... Μά ρουφούσα συγχρόνως και σταγόνες απ' τό αίμα μου, γιατί ό οπασμένος λαμός του μπουκαλιού μούβκαε τά χείλια...

...Ύστερα, μεθυσμένη από χαρά, άργισα νά χορεύω... Σέ μιά ώρα, όλος ό κόσμος είχε μαζεφίτση τή μεγάλη αίθουσα τών έπισκέψεων... Είχαν στήσει εύκολα τή φωτιά... Μά ή ντουλάπα κήκε όλόκληρη, μαζί με τό περιεχόμενό τής... Ή γρηγόρη Άρνολδσον έκλαιγε και θρηνοδούσε άπαρηγόρητη... Κι' έμένα ή καρδιά μου πηδούσε από εύχαρίστηση...

...Τώρα έπρεπε νά πονηρευτώ, για νά μή ν' ύποψιαστούν... Πήρα συγκινημένο ύφος, και μουρμούριζα διαρκώς:

—Τί δυστύχημα ήταν αυτό!... Τί συμφορά!...

...Κ' ή φωνή μου φαινόταν ειλικρινής...

...Με ρώτησαν πώς έπιασε ή φωτιά. Δέν ταράχτηκα. Άπάντησα άμέσως, ότι ήμουν άθώα, ότι ήμουν όλο τό "ωω" στή ποίηση... Κι' ότι έπλεονά έκει άποδόρονα... Μά σήμικρως, τή στιγμή αυτή τό βλέμμα τής μικρούλας μαθητριάς—ή οποία με είδε γοητιστή στο δωμάτιό—νά είνε καρφωμένο έπάνω μου... Και τό βλέμμα τής έκείνο ήταν γλυκό, τρυφερό, μελαγχολικό και συγγόνως γεμάτο από μιά κρυφή, συμπαθητική έπίπληξη...

...Τό βλέμμα τής έκείνο μ' έκανε έξω φρενών. Μ' έπιασε τοέλλα. Και χωρίς νά λογαριάσω τό τερατώδες τής καταγγελίας μου, είπα ότι ή ένοχη ήταν αυτή ή μικρή... ή νεοφερμένη, ή ύποκριτριά!... Κι' ώρκίστηκε άμέσως, ότι τήν είδα νά μπαίνει στο δωμάτιό τής κυρίας Άρνολδσον... Κι' ότι στα χέρια τής κρατούσε ένα δέμα με δαδί, καθώς και

σπίρτα!

—Ναι, φώναζα. Θά με θγάλη ψευτρα τώρα αυτή, έμέναν... Θά πή πώς ψευτικά την καταγγέλλαν... Καί θά με τιμωρήσουν έμένα, ύστερα... Θά με διώδουν... Θά με πιάσουν καί θά δικαστώ έγώ... Γιατί πιστεύουν πάντα εκείνον ποζίζει χρήματα καί μιά ύπηρετρία σάν κι' έμένα την περιφρονούν...

...Τά μάτια όλων γύρισαν πρós τή μικρή. Είχε γίνει κατακήτρινη. Μά δέν κούταζε, ούτε τίς δασκάλες, ούτε τίς συμμαθήτριές της. Κούταζε έμένα μονάχα. Καί με κούταζε με τόσο καλωσύνη, με τόσο συμπόνια, ώστε φρούσα... "Αν μπορούσα, θά την έπνιγα!

...Στά τελευταία, ή μεγαλύτερη "Αρνολδσον προχώρησε πρós τή μαθήτριά αυτή καί τής είπε:

—Μην τρομάζετε, δεσποινίς Κλαίρη!... Ή ψηλό-Μαγκέ είνε ένα κακό πλάσμα, τό όποιο δέν κούταζε τίποτε άλλο παρά πώς να θλάει... Ξέρουμε ότι δέν είστε ίκανή γιά μιά τόσο κακή πράξη... Κι' άσφαλώς αυτή ή βία έκανε τό κακό.

...Η μικρή με κούταζε πάντα. Τίποτα δέν μπορεί να περιγράψει τήν άτέλειωτη καλωσύνη πού είχε εκείνο τό βλέμμα της... "Α, γιάτί με λυπόταν;... Δάγκωνα τά χείλη μου από λύσσα... Κατόπιν, χαμήλωσε τό κεφάλι καί τραύλισε:

—Όχι, κυρία... Δέν είνε αυτή ή ένοχη... Έχει δίκιο... Έγώ μπηκά στο δωμάτιο με σπύρτα... Δέν ήξερα τί έκανα... Ήμουν τρελή... Συγχωρήστε με!

...Καί κλαίγοντας, έπεσε στήν άγκαλιά τών άλλων μαθητριών. Τότε, άχ τότε συνέβη κάτι μέσα μου, τό όποιο δέν είχα νοιώσει ποτέ στόν κόσμο. Κάτι σαν πάγος, έλυωσε στήν ψυχή μου. Κι' ή καρδιά μου λύγισε. Μοφ φαινόταν, πώς κάτι σαν βίρα λαμπάδα άναψε μέσα μου, μιά λαμπάδα πού σκόρπιζε γλυκό φός στά τόσα σκοτάδια μου κι' ένα χαγιάγελο στήν τόσο πίκρα μου. Καί ξεφώνισα:

—Λέει ψέμματα!... Λέει ψέμματα, σάν μιά άγία, σάν ένας άγγελος!... Έγώ έβαλα φωτιά να κάψει τή τουλούπα... Κι' αυτή κατηγορεί τόν έαυτό της, γιά να σώσει έμένα πού τήν κατηγορήσα!... ...Γελούσα κι' έκλαιγα μαζί. "Έπεσα στό πάτωμα καί σέρνοντας τό κορμί μου σάν φείδι, πλησίασα τή μικρούλα δεσποινίδα Κλαίρη. Τής άγκάλιασα τά γόνατα κι' άσχισα να φιλό τά χέρια της.

...Δέν με παράδωσαν στήν "Αστυνομία, ούτε καί μ' έδιωξαν. Ή κυρίες "Αρνολδσον άρκεστήκαν να μού έλαττώσουν τόν μισό. Από ε'κείσα φράγκα, θάπαιρνα δέκα στό έξής, κάθε μήνα. Έπρεπε ν' άποζημιωθούν γιά τά πράγματα πού κάπνικαν. Σ' όλα αυτά συντέλεσε πολύ ή δεσποινίς Κλαίρη. Θερμοπαρακαλούσε κλαίγοντας τίς κυρίες να με συγχωρήσουν. Κι' έγώ μουρμούριζα μέσα μου:

—Είνε λοιπόν, αλήθεια, ότι υπάρχουν καί καλές καρδιές στόν κόσμο... Τούλάχιστον ύπάρχει μιά. Κι' αυτή, εξάπαντος είνε ή καρδιά τής μικρούλας Κλαίρης! Ήταν τόσο άνοση κι' είχε τόσο καλωσύνη, ή καρδούλα της!

...Κι' όσο σκεπτόμουν αυτό τό περιστατικό, όσο σκεπτόμουν ότι ένα τόσο άγιο πλάσμα συνέβη έδω κάτω στή νή-νά κατηγορή τόν έαυτό του ένας άθώος, γιά να σώσει έναν ένοχο-μετανοούσα πικρά γιά τήν τόσο ως τά τώρα κακία μου. "Όμως ένοιωθα συγγνώμη μιά άνειπωτή ψυχική άνακούφιση στήν πικρή αυτή μετάνοιά μου...

...Πότε μου δέν ήμουν θήρσκα. Είνα ξεγάλες δόλοτα τίς περισσότερες ποσοχές μου. Καί στήν έκκλησία όταν πατούσα σπάνια τό πόδι μου, ούτε καί ποόσακα καθόλου! Μά ύστερα απ' τήν άμοση θυσία τής Κλαίρης γιά μένα, άνοιξαν να πιετώ στο Θεό. Τό "Ευάγγέλιο με συνκινούσε. Πίστρεα στό Χριστό πού θυσιάστηκε γιά μέν, γιάτί είδα τή μικρούλα εκείνη να θυσιάζεται γιά μένα... Καί τής έλεγα συχνά:

—Μικρέ μου Ήρσού!

Μά εκείνη, πάντα σοθαρά καί πολύ φιλόπονη, με μάλλον γι' αυτά τά λόγια μου... "Επίσης με μάλλον πολύ, γιάτί με τήκανε συχνά στήν έκκλησία, νέν κ'όνο τό σταυρό μου κούτάζοντας μιά στήν Παναγία καί μιά σ' έκείνη:

—Τήν Παναγία να κούταζε όταν προσένοσαι κι' όχι έμένα! Μούλεγε τότε ασήπρτα «ό Μικρός μου Ήρσος», ή μικρούλα μου Κλαίρη.

...Τήν άκολουθούσα πειά παντού. Είχα γίνει ή σκιά της. Τό πρωτό τής πηγαίνα σκολάστα, τήν όποια έθραζε μόνι μου κουφά. Κ' ήμουν τόσο ευναρισμένη, όταν τήν θύρισκε το γούστον της! Έκανα γρήγορα τίς δουλειές μου, γιά να πηγαίνα νά τήν πειμάνω όταν έθγαίνα απ' τήν τάξη της.

...Στά διαλέγματα πεποπούσαμε μαζί. Μού'εγε παύνιατα τά όποια τόσο πολύ μού άρεσαν, ώστε πινύναουν από ευνοήσσια. Τί... Κι' ένω δέν έζωρα: Νά!... "Ότι ό καιρός ήταν καλός, δό τό κελάδημα τών πούλιων ήταν άρατό, ότι μελετούσε πολύ γιά να πύση θωραστεί στίς έξετάσεις... Φρόντιζε συγχρόνως να μού μαθαίν ένα σωρό πράγματα καί μούλεγε επί-

σης δσα μάθαινε εκείνη στο σχολείο... "Ήθελε να με κάνη σφή σάν τόν μικρούλη έαυτό της.

...Καί τήν άκουσα με τόσο προσοχή, ώστε συχνά τήν παρακαλούσα να μ'ή μου μιλήσ: Καί τοτό, γιάτί άκούγοντάς τήν, ξεγνούσα νά τήν κούταζ... Ήταν τόσο άραίο, νά τήν κούταζ κανένας!... Θά ήθελα να ήμουν διπλή: Μιά γιά να τήν βλέπω καί μιά γιά να τήν άκούω... Πόσο σύνομη φαίνεται μιά ζωή εύτογμένη! "Όταν τελείωνε τό διάλειμμα, μού φαίνόταν πώς σκοτεινιάζε ό ήλιος. Συλλογίζόμουν κάποτε-πότε:

—Είμαι μιά έγωίστρια!

...Καί τής έλεγα τότε:

—Πήγαίνε... Τρέξε με τίς άλλες... "Όλο έγώ σέ άπασχολώ άφίνα νά διασκεδάσης λίγο... Είσαι μικρούλα, καί πρέπει νά είσαι ζωηρή καί να πηδάς καί να χορεύς!

...Φάνετα όμως, ότι ή φωνή μου είχε κάτι στόν τόνο της... Κάτι, πουλεγε στή δεσποινίδα Κλαίρη να μ'ή άκούση, αλλά να μείνη μαζί μου... Γιατί, άμέσως έκείνη μού άπαντούσε:

—Όχι... "Ας μείνουμε μαζί!... Τί θάκανες έσύ, άν σ' άφίνα μόνι;

...Έίχε γιά μένα καλωσύνης, πού με θάμπωναν. Δέν είχα συνηθεί να μ' άγαπούν. Καί τώρα, σχεδόν ντρεπόμουν. Δέν ήμουν άξια μιάς τόσης καλωσύνης.

...Ένα πρωτό, κατέθηκε στήν κουζίνα καί κάθισε στά γόνατά μου. Είν' ένα πράγμα αυτό, πού τό θυμώμαι σάν μιά ώρα πού τήν έζησα στόν Παράδεισο. Μοφ χάρισε ένα σωρό πράγματα, γιά να στολίζω τή σοφία μου. "Επίσης μοφ χάρισε καί μιά μεγάλη, μεγάλη, πολύ μεγάλη κούκλα πού τής τήν είχε στείλει ή μαμά της. Ήπειρά ήταν καλή μαθήτριά. Μιά κούκλα τόσο άσηρη, τόσο ροβαλή, τόσο γλυκαία, καί με μάτια τόσο άθωα, ώστε έμοιαζε άπαράλλαχτη ή δεσποινίς Κλαίρη ή βία! Τήν έθαλα στό κρεββάτι μου τή νύχτα πού τό πρωτό πού έμπννούσα τή φιλοσοφία.

...Έκείνο πού παρά λίγο να με κάνη νά τρελλάζω απ' τή χαρά μου, ήταν στήν έορτή μου. Τότε μούφερε τήν εικόνα μου, με τό δνομά της από κάτω. Μούγραφε: «Σ τήν ά γ α π η μ έ ν η μ ο υ ψ η λ ο - Μ α γ κ έ, ή μικρή της φίλη η Κ λ α ί ρ η».

...Ω, στήν εικόνα αυτή δέν ήμουν άσημη. Παρά τή μεγάλη μύτη μου καί τόν ψηλό λαϊμό μου, ήμουν νόστιμη, αλλά γοηά όμως από τότε.

—Ω, δεσποινί! τής είπα, κρύβοντας τήν πολλή χαρά μου. Δέν μού μοιάζει ή εικόνα μου αυτή!...

—Σού μοιάζει μούλεγε έκείνη με γλυκό γαμόγελο. Σού μούίζει! Είσαι άμοση, τώρα!... Ξμωρφνες από τότε πού ένινες καλή!

...Είν' ή αλήθεια πός ήμουν καλή πειά. Κι' αυτό τό χριστούσα σέ κείνη. "Ήμουν καλή, γιά όλους πειά. Δέν έκανα πειά κακό σέ κανένα. Κι' όταν θυμώταν τήν ήμέρα πού άναυα τή φωτιά, έλεγα μέσα μου πώς εξάπαντος θά ήμουν τρελή τότε.

...Έκ'αυτα δσα μπορούσα περισσότερα καλά στούς άλλους. "Εγίνα φιλόπονη, άφορ ήταν κι' ή Κλαίρη. "Όλοι άρχισαν να μ' άγαπούν τώρα, έμένα πού όλοι με μισούσαν. Καί μού μιλούσαν πάντα με καλωσύνη. Ούτε καί μ' έθρισκαν πειά άσημη. "Η, τουλάχιστον, δέν τόλεγα μπροστά μου. "Ενα πρωτό, μού άκουσα μιά μαθήτριά, να λέπ πώς ήμουν καλή, άρχισα να κλάω από εύχαριστία... Κι' όταν με ρώτησε λίγο άργότερα ή Κλαίρη γιά πούό λόγο ήσαν άκρυσμένα τά μάτια μου, τής είπα:

—Σκλαψά από χαρά, γιάτί δέν είμαι πειά καλή!

...Δέν μπορώ να περιγράω, πώς ήμουν ευναρισμένη. Είγα όμως καί μεγαγολικές έβδομάδες: Ήσαν ήλαθό, κατά τήν έποχή τών διακοπών. Τότε, ή Κλαίρη έφευγε καί πήγαίνα στούς γονείς της, πλυσούς εύπατοίδας τής Νάντης. Πασηνοριόμουν όμως, με τή σκέψη ότι σέ λίγον καιρό θά τήν ξανάβλεπα. Κι' όταν γύριζε έκείνη, με πλήρωνε με τό παραπάνω γιά τή θλίψη πού είχα νοιώσει, πέφτοντας στήν άγκαλιά μου καί μουρμούριζοντας:

—Καλημέρα, Μαγκέ... Πόσο χαίρομα πού σέ ξανάβλεπω!

...Ήταν τόσο καλή γιά μένα, ώστε μιά φορά άφησε ελεύθερο απ' τό κλουβί τόν να φύγη, ένα πουλάκι. Τό είχε φέρει απ' τό σπίτι της. Μά προτίμωσα νά τό χάσω, γιάτί πρόσξε πώς τό ζήλευα κρυφά γιά τήν άγάπη πού τοδεύεινε.

...Μιά ήμέρα μού είπε με θλιμμένο ύφος:

—Ξέρεις, καλή μου... Είνε ή τελευταία γρονιά τού σχολείου μου αυτή... Δέν θά ξαναγυρίσω πειά... Θά με παντρεύουν.

...Νά τήν παντρεύουν!... "Εμεινα σάν άπολιθωμένη. Νόμιζα διαρκώς, ότι ήταν ακόμη δώδεκα χρόνων. Κι' όμως, ήταν τώρα ένα μεγάλο κι' άμορφο κορίτσι καί μπορούσε νά παντρευτεί. "Έπεσα κάτω κι' απ' τή λύπη μου άγκανα τίς πέτρες. Νά χωρί-

"Εκλαψα από χαρά, γιάτί δέν είμαι πειά καλή..."

στούμε!... Νά μην την ξαναδώ!... Πώς θά ζούσα χωρίς αὐτή, Θεέ μου;... Τότε ἐκείνη ἔσκυψε καὶ μοῦ εἶπε μὲ τὴν ὁλόγλυκτη φωνή της:

—Ναί, φεύγω... Θά παντρευθῶ, Μαγκέ μου... 'Αλλά θά σέ πάρω μαζί μου!...

—'Αχ, ἦταν ἀλήθεια αὐτό. Μὲ πήρε μαζί της. 'Η οἰκογένειά της τὸ παραδέχτηκε πρόθυμα, νὰ μὴ χωριστῇ ἀπὸ μὲν τὴν φτωχὴ ὑπηρέτρια. 'Επίσης δεχόταν κι' ὁ μέλλων σύζυγός της, ὁ κ. ντὲ Νορβαζὺ, νά...

Ὁ κρότος καθίσματος ποὺ ἀναποδογύριζε ξαφνικά, διέκοψε τὴν ἀφήγησι τῆς γρηῃ-Μαγκέ. 'Η Σουζέτ, ὄρθια καὶ κατακίτρινη σὰν λεμόνι, κουνούσε τὰ χέρια της καὶ τραυλίζει:

—Τί λές;... Τί λές;... Δὲν ξέρεις τί λές! 'Ο κύριος ντὲ Νορβαζὺ παντρεύτηκε τὴν...!

—Τὴν δεσποινίδα Κλαίρη ντὲ Μπρεζόλ... Ναί. 'Ηταν ἐξαδέλφη του... Μόλις εἶχαν γνωριστῇ... Δὲν ἀγαπῶντουσαν, μὰ ὁ γάμος τους εἶχε ἀποφασισθῇ ἀπὸ καιρὸ μεταξὺ τὸν δύο οἰκογενειῶν... 'Εγώ, ὅταν εἶβα γιὰ πρώτη φορὰ τὸν κύριο, μὲ φέβισαν τὰ μάτια του... Καὶ δὲν τόκρυψα, ὅτι μὲ φέβισαν... 'Αλλά κανένας δὲν πρόσεξε τὸ πρῶσιμά μου αὐτό... 'Η δεσποινὶς Κλαίρη, μοῦ εἶπε, λίγο μελαγχολικὴ:

—Εἶνε πολὺ καθῶς πρέπει!... Θά ζήσω εὐτυχισμένη μαζί του!

...Καὶ τοὺς πάντρεψαν...

'Η Σουζέτ τινάχτηκε:

—Τοὺς πάντρεψαν; τραυλίζει, ἀνοίγοντας ἔντρομη τὰ μάτια της. Ὅστε εἶνε π α ν τ ρ ε υ μ ἔ ν ο ς ὁ κ. ντὲ Νορβαζὺ;

—Ναί!... Παντρεύτηκε! ἀνάβει ἡ γρηῃ-Μαγκέ.

Τότε ἡ Σουζέτ ρῆγικε ἐπάνω στὴ γρηῃ-Μαγκέ. Εἶχε ξεχάσει ὅλους τοὺς ἄλλους φόβους της. Καὶ ξεφώνισε:

—Ὀχι... Λές ψεύματα!... Δὲν εἶνε δυνατόν... Πρέπει νὰ ἐξηγηθῇς γι' αὐτὰ ποὺ λές!... Δὲν μὲ νοιάζει νὰ τίς ἄλλες ἱστορίες σου!... 'Εχει αὐτοῦ το 'Εδ-μος;... Ποῦ εἶνε τὴν;... Θά τὴν δῶ;... 'Απάντησέ μου λοιπόν!... 'Απάντησέ μου!...

'Η γρηῃ-Μαγκέ, μὲ μιά κίνησι τὸν ὦμον της βίαιη, ἔσπρωξε τὴν λεπτὴ ἐκείνη ὑπαρξή. Θά ἐκπλυνόταν στὸ πάτωμα ἡ φτωγὴ Σουζέτ. Μὰ κρατήθηκε ἀπότομα ἀπὸ τὸ τραπέζι. Τότε ἡ λάμπρα ἀναποδογύρισε κι' ἔσβησε. Σκοτάδι γύηκε στὸ δωμάτιο. Κι' ἡ γρηῃ-Μαγκέ οὐρλιαξε διαρκῶς, ἐνταυτεζῶ:

—Παντρεύτηκε, ναί!... Παντρεύτηκε!

Κι' ἡ Σουζέτ νόμιζε ὅτι ἀκριβῶς αὐτὰ τὰ ἀπαί-σια λόγια ποὺ ἀκούγε, γέμιζαν μὲ σκοτάδι τὸ δωμάτιο.

Ὁστόσο, παρ' ὅλη τὴ θαθεὶς σκοτεινιά, ἡ γρηῃ-Μαγκέ ἄνοιγε νὰ θεμιτίζῃ πάλι ἀπὸ τὸν ἔναν τοῦ στον ἄλλο. Τὰ τοόκαρά της ἀνηχοῦσαν ἐπάνω στὶς πλάκες, τὸν ἦνο τους τὸν συνῶδευε ἡ ἀγωνιώδης ἀνάσα τῆς Σουζέτ.

—'Η γρηῃ-Μαγκέ ἐξακολούθησε:

—Ὅσα περαιοτέρα θές νὰ μάθης, θά στὰ εἰπῶ ἐγὼ ὅταν μοῦ ἀρῶσι... Θέλω ἐνταυτεζῶ νὰ ὑποφέρῃς, ὅσο τὸ δυνατόν πὺ ποῶ... Στὰ τελευταία, θά δοκιμάσῃς καὶ τὸν πὺ σκληρὸ πόνο... 'Εννοια σου καὶ σοὺ τὸν ἐτοιμάζω... Αὐτὰ ἄρκοῦν πρὸς τὸ παρόν... Εἶμαι εὐχαριστῆμην... 'Ενῶ ἐμεῖς εἰμαστε ἐδῶ, ὁ κύριος περπατᾷ μόνος του στὸ σκοτάδι καὶ στὸ χιόνι ἔξω, μα-κρὰ... Δὲν βόθθη, πρὶν περᾶσει μιά ὥρα τουλάνιστον... 'Ε-πειτα, τ' μὲ μέλλει ἀν ἔρθῃ καὶ γυμψή;... Δὲν θ' ἀνοίξω!...

Λοιπόν, ἀκουσε καὶ μὴ μὲ ρωτᾷς πεῖα... Στὴν ἡλικία μου γίνε-ται κανένας φάρος... Θέλει νὰ διηγήται τίς ἱστορίες του μὲ πολυλογία... Δὲν θά ἦταν ὡμορφο, ἀν σοῦλεγα εὐθὺς ἐξ ἀρ-χῆς τὸ τέλος τῆς ἱστορίας μου... Ὁστόσο, κι' ἀν ἐπιμένῃς μπο-ρὸ ἀπὸ τώρα νὰ σοῦ πῶ κάτι: Νά, θά ἰδῇς τὴ γ υ ν α ῖ κ α τ ο ὕ ἀ ν τ ρ ὸ ς σ ο υ !

Κρότος κομποῦ ποὺ σωριαζόταν γάμο, ἀκούστηκε τότε. 'Η-ταν ἡ Σουζέτ, ἡ ὁποία μὲ τὸ πρόσωπο στὶς πλάκες ἠρνητοσε σιωπηλὰ μὲ λυγμούς.

'Η γρηῃ-Μαγκέ ἐξακολούθησε νὰ θεμιτίζῃ. Κι' ἔλεγε, πάντα ἔλεγε:

—Μόλις παντρεύτηκαν λοιπόν, πῆγαν στὸ Παρίσι... 'Ημουν κι' ἐγὼ μαζί τους... 'Οχι μαζί τους, ἀλλὰ μαζί μὲ κίνη... Δὲν μ' ἐπείλε οὐτε γι' αὐτὸν, οὐτε νὰ τοὺς ἄλλους... 'Εκείνη μονάχα ἔβλεπα κι' ἀκούγα... Στὸ δρόμο κότταξα μονάχα γιὰ νὰ τὴν δῶ ν' ἀνεβαίνει στὸ ἀμάξι της... 'Εβγαίνα ἔξω μονάχα γιὰ νὰ τὴν συνοδεύσω... Ὅταν τυγαίνεαι σὲ στριμώγματα κόσμου, ἀ-νοιγα τὰ χέρια μου γιὰ νὰ ὑπὴν τὴν ἀγνίτη κανένας... 'Ακούγα νὰ γελοῦν μαζί μου, ἐπειδὴ ἤμουν ψηλὰ καὶ κοκκαλιάρη... Μπα!... Μποροῦσαν νὰ λένε καὶ χειρότερα ἀκόμα... 'Εγὼ ὁρδντίζα μονάχα γιὰ τὴν κυρία μου, ποὺ ἦταν τόσο ὡραία, τόσο κομψή, ἀλλὰ καὶ τόσο εὐτυχισμένη... Κ' ἤξερα τὸ νιατ... Τὸν κύριο ντὲ Νορβαζὺ, τὸν ὁποῖο δὲν ἀγαποῦσε πρὶν ἀπὸ τὸ γάμο της, τὸν ἀγαποῦσε τώρα, γιὰτὶ ἦτο' τωρία γυναίκα καὶ πιστὴ σύζυγος... 'Εκείνος ὁμως δὲν τὴν ἀγαποῦσε. Μὰ ποῖα λοιπόν καλύτερη κι' ὡμορφό-

τερη ἀπὸ κ' ἐνη, μποροῦσε νὰ πάρῃ γιὰ γυναίκα του;... Ὁ-τόσο, ἦταν διαρκῶς ἔξω καὶ τὴν ἄφινε μονάχη!... Πολλὲς φο-ρές, ξενυχτοῦσε... Κι' ἀκούγα κατὰ τὴν χαραυγὴ τὸ ἀμάξι του, μὲ τὸ ὁποῖο γύριζε πεῖα στὸ σπίτι... Κι' ἔβλεπα, λίγη ὥρα ἀρ-γότερα, νὰ εἶνε τὰ ματάκια τῆς κυρίας μου κατακόκκινα καὶ τὸ πρόσωπό της χλωμό. Δὲν θά εἶχε ἐξάπαντος κλεισεί ματί, ὅλη τὴ νύκτα μόνη της!... Μιά ἡμέρα, ποὺ πλησίασα νὰ τὴ βοηθῇ-ω νὰ σηκαθῇ ἀπὸ τὸ κρεββάτι της, ἔπεσε στὴν ἀγκαλιά μου 'λαίγνοντας:

—'Αχ, ψηλο-Μαγκέ μου! ψιθύριζε. 'Αχ, καυμένη μου Μαγκέ!... 'Εξάπαντος θά τῆς φάνηκα, τὴ στιγμὴ ἐκείνη, πολὺ ἀ-γρία... Γιάτὶ ποθοῦσα μέσα μου, νὰ πάω ὡς τὸ δωμάτιο τοῦ κυρίου καὶ νὰ τὸν θρῶω καὶ νὰ τὸν πνίξω... Γιάτὶ εἶμαι πολὺ δυνατὴ, ξέρεις... Καὶ θά τὸ δοκιμάσῃς αὐτὸ σὲ λίγο!... 'Αλλά ἐκείνη μοῦ εἶπε, μαντεύοντας τὴ σκέψι μου:

—Μεῖνε ἐδῶ, Μαγκέ μου... Δὲν φταίει αὐτός... 'Αν εἶμαι λυπημένη, δὲν εἶνε αὐτός ἡ αἰτία... 'Αν μὲ ἀποφεύγῃ, ἀν δὲν μοῦ μιλά, ἀν δὲν μὲ κυττάζει, αὐτὸ συμβαίνει γιὰτὶ... γιὰτὶ... ὑστάτα προσπάθησε νὰ εὐνοιαισθῇ κοντὰ μου!... Δὲν εἶμαι ἐκείνη ποὺ θά τοῦ χρειαζόταν δὲ σὺζυγος... 'Η ζῶρηρ ζῶη τοῦ, ποὺ συνήθισε στὰ μεγάλα ταξείδια, στὰ σπὸρ καὶ στὶς δια-σκεδάσεις, δὲν μπορεῖ νὰ ἱκανοποιηθῇ μὲ τὴν ἡσυχία ποὺ βρί-σκεται κοντὰ μου... 'Εγὼ εἶμαι ἐπαγωγίωτισσα... Γυναίκα τοῦ σπιτιοῦ... Γιά μένα, μιά γιορτὴ ἡ μιά δεξίωση, εἶνε ἀγναιρεία... Δὲν ἔξρω νὰ γελῶ καὶ ντύνουμαι ἀπλά... Προσπάθησα ν' ἀλ-λάξω, μὰ δὲν τὸ κατώρθωσα... Εἶμαι καὶ θρησκή, ἄλλωστε... 'Αντὶς νὰ παντρευθῶ, ἔπρεπε νὰ μῶ σὲ μοναστήρι... Κι' ἐοῦ θά ἐρχόσουν μαζί μου καὶ θά ζούσαμε εὐχαριστῆμνοι... 'Επρε-πε νὰ ἤμουν μιά κοσμικὴ γυναίκα, γιὰ νὰ ὑποῶ νὰ τὸν εὐχα-ριστήσω... Δὲν ἔξρω ὁμως, δυστυχῶς... Τὸν ἀγαπῶ, γιὰτὶ αὐ-τὸ εἶνε τὸ καθήκον μου, ἀλλὰ τὸν ἀγαπῶ ἡσυχά, κρυφά... Στὶς πρῶτες μέρες τοῦ γάμου μας, ὅταν ἐρχόταν μαζί μου, δὲν κατώρθωνα νὰ κάνω κάτι ποὺ νὰ τὸν εὐχαριστῇ... Εἶμαι πολὺ πληκτικὴ... 'Αλλά δὲν εἶμαι πολὺ δυστυχισμένη... 'Εχω τὴν παρηγο-ρία, ὅτι θά μὲ σπλαγχνιστῇ ὁ Θεὸς στὸ τέλος... 'Επειτα, ἔχω κοντὰ μου καὶ τὴν καλὴ μου Μα-γκέ!...

...Καὶ προσπαθοῦσε νὰ μοῦ χαμογελάσῃ, γιὰ νὰ μὴ λυποῦμαι πολὺ!

Ὁστόσο, ὕπηρεσε καὶ μιά ἐποχὴ, κατὰ τὴν ὁποία ὁ κύριος φάνηκε πολὺ περιπονητικός γιὰ τὴν κυρία μου... Πρὸ δυὸ ἐτῶν δηλαδὴ, καὶ κα-τὰ τὸ τέλος τοῦ καλοκαιριοῦ, ὕστερα ἀπὸ κάποιο ταξεῖδι ποὺ ἔκανε ὁ κύριος μόνος του, σὲ κάποιο παραθαλάσσιο μέρος... 'Ολοὶ μεῖναι περαιοε-μένοι, ὅταν γύρισε ἀπὸ τὸ ταξεῖδι αὐτό... 'Η ἔκφρασι τοῦ προσώπου του εἶχε ἐντελῶς ἀλλάξει... Δὲν εἶχε οὐτε τὰ ἀντρία θλέμματα, οὐτε τὰ συστα-σμένα διαρκῶς γεγῆλ ποὺ εἶχε ἄλλοτε... 'Ηταν μόνον μελαγχολικός... Νόμιζε κανένας, ὅτι ἡ με-λαγχολία τοῦ αὐτοῦ τὸν ἔκανε τοφερώτερον, μα-κρότερον...

Ποτὲ ἄλλοτε ἡ Κλαίρη δὲν περᾶσε καλύτερες ἡ-μέρες... Νόμιζε, πὼς ἄρχιζε πεῖα μὲ εὐτυνισμένη ζῶη, γι' αὐ-τὴν... Ὁστόσο, ἐγὼ κότταξα τὸν κύριο μὲ δυσπιστία... 'Η ἀλ-γανὴ τοῦ αὐτοῦ, ἡ ὁποία ἔπρεπε νὰ μὲ κίνη νὰ τὸν ἀγαπήσω, ἀντίθετα μ' ἔκανε νὰ τὸν ἀποστρέφουμαι περαιοστέρο... Μιά ἰ-δέα εἶχε κολλήσει στὸ μυαλό μου, δίγως νὰ ἐνοῖθ νὰ ἐξεκολληθῇ ἀπὸ κεῖ μέσα: 'Οτι κατὰ τὴν ἀπουσία του, ὁ κύριος μου εἶχε κάνει κάτι κακό... 'Η, ὅτι κάποια κακὴ σκέψι εἶχε τρυπώσει στὸ κεφάλι του... Κι' ὅτι ἡ τύψι, τὸν ἔκανε νὰ φαίνεται ταπει-νὸ καὶ τρυφερός... 'Οχι ὅτι εἶχε γίνῃ καλός... Ἀπλοῦστα-κα, μετανοοῦσε σὰν ἔνοχος κάποιου κακοῦ ποὺ εἶχε κάνει!...

Ὁστόσο, κι' αὐτὴ ἡ καινούρια κ' ὑποπτη τρυφερότης του, δὲν κράτησε πολὺ... 'Εγινε πάλι ψυχρὸς, ἀργότερα... Καὶ φα-νέταν διαρκῶς στενοχωρημένος... Βέβαια, δὲν ἐξανόρχισε τίς πολλὲς συνήθειες τῆς κοσμικῆς ζωῆς του, οὐτε καὶ ξενυχτοῦ-σε... 'Εμενε διαρκῶς στὸ σπῆτι... 'Αλλά θρискόταν διαρκῶς κλεισμένος στὰ δωμάτια του... Μιά φορὰ, ἐκεῖ ποὺ περνοῦσα ἔξω ἀπὸ τὴν πόρτα του, ἀκουσα μέσα σὰν νὰ γτυποῦσαν τὸν τοῖ-χο μὲ κάτι θαρῶ...

Κ' ἡ κυρία εἶχε πέσει πάλι στὴν ἄλτοτε μελαγχολία της... Προσευχόταν τώρα συχνά, κατὰ ζήτοσε ἀνακούρσι στὸ Θεό... Τότε ὁ κύριος ντὲ Νορβαζὺ, ἀποφάσισε νὰ πᾶμε γιὰ λίγον και-ρὸ στὴν ἐξοχή... Στὸ ἐξοχικό του δηλαδὴ σπῆτι, ὅπου εἶχαν πε-θνεῖ ὁ πατέρας του κ' ἡ μητέρα του, ἕνα μέρος ἑρημικό, ὅπου ἴπῃρ-αν μονάχα χιόνι κι' ἔλτα...

Κι' ἡ γρηῃ - Μαγκέ, σταιατῶν-τας μιά στιγμὴ, φώναξε πάλι ἀ-γρία:

—Νά... 'Εδῶ δηλαδὴ ποὺ θρискό-μαστε τώρα!... Στὸ σπῆτι αὐτό!...

'Επειτα, λούφαξε πάλι γιὰ λίγες στιγμές, ξερόβηξε κι' ἐξακολούθησε:

('Ακολουθεῖ)

